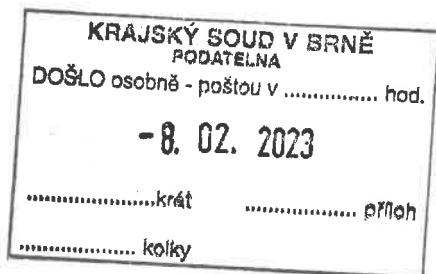

Magistrát města Brna
Odbor sociální péče

176
B | R | N | O

VÁŠ DOPIS Č. J.: 30 A 129/2021-55
ZE DNE: 2. 1. 2023
NAŠE Č. J.: MMB/0062972/2023
SPIS. ZN.: OSP/MMB/0643279/2021/12
VYŘIZUJE: Mgr. Zdeňka Štěpánková
TELEFON: +420 542 173 783
E-MAIL: stepankova.zdenka@brno.cz
ID DATOVÉ SCHRÁNKY: a7kbrnn
DATUM: 7. 2. 2023
POČET LISTŮ: 3

Krajský soud v Brně
Vážený pan
Mgr. Milan Procházka
předseda senátu
Rooseveltova 648/16
601 95 BRNO

Žaloba paní Bc. [REDAKCE] proti rozhodnutí Magistrátu města Brna ze dne 18. 8. 2021, č.j. MMB/0405712/2021, sp. zn. OSP/MMB/0382874/2021/5 – vyjádření žalovaného

Vážený pane předsedo,

v řízení o žalobě paní Bc. [REDAKCE] vedeném pod č.j. 30 A 129/2021, podává Odbor sociální péče Magistrátu města Brna (dále jen „OSP MMB“) jako strana žalovaná soudu následující vyjádření:

Žalovaný má za to, že argumentace žalobkyně spočívající v tvrzení nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí neobstojí. Žalobkyně považuje rozhodnutí správních orgánů za nepřezkoumatelné, přičemž správní orgány měly své odůvodnění založit pouze na formálním konstatování bez bližšího rozvedení zákonných důvodů pro odmítnutí žádosti. Správní orgán dle žalobkyně nijak blíže nezdůvodnil, jak konkrétně je zájem dítěte při nahlížení do spisu jeho matkou ohrožen. Žalobkyně je přesvědčena, že odmítnutí žádosti o náhled ze strany správních orgánů je nezákonné, jelikož správní orgány odmítnutí nezdůvodnily, jak uvádí, v souladu s platnou právní úpravou. Pokud jde o tvrzenou nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, OSP MMB si zde dovolí odkázat na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 27. 9. 2019, č.j. 14 Ad 6/2017-36. Jmenovaný soud s odkazem na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č.j. 7 Afs 212/2006-76, nejprve poznamenal, že nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno. Zrušení správního rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je však vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám správních rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze správní rozhodnutí meritorně přezkoumat. Na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů nicméně nelze klást nepřiměřeně vysoké požadavky. Není přípustné institut nepřezkoumatelnosti rozšiřovat a vztáhnout jej i na případy, kdy se správní orgán podstatou námítky účastníka řízení řádně zabývá a vysvětlí, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vznesené námítky a dopustí se dílčího nedostatku odůvodnění (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č.j. 1 Afs 92/2012-45, bod 28).

Je nesporné, že chápání role orgánu sociálně-právní ochrany dětí (dále také jen „OSPOD“) coby kolizního opatrovníka dítěte v soudním řízení ve věcech péče soudu o nezletilé doznává v poslední době nikoli

nevýznamných změn. Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (dále jen „MPSV“) jako ústředním metodickým orgánem na úseku sociálně-právní ochrany dětí jsou OSPODY systematicky vedeny k důslednému odlišování obou svých rolí, tj. jednak jako procesního zástupce dítěte v soudním řízení chránícího zájmy a práva opatrovance – účastníka řízení a jednak jako orgánu zajišťujícího veřejnoprávní ochranu dítěte. OSP MMB v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí pojednal o samotném institutu kolizního opatrovnictví nezletilých a v té souvislosti objasnil, že jestliže speciální právní úprava nahlížení do spisové dokumentace ochrany mládeže zakotvuje základní princip, že údaje v ní obsažené je obecní úřad obce s rozšířenou působností oprávněn využít pouze v zájmu dítěte při zajišťování sociálně-právní ochrany, poskytnutí takových údajů jinému účastníkovi soudního řízení k jeho potřebě by bezpochyby se zákonným určením využití těchto údajů pouze v zájmu dítěte značně kolidovalo.

Již před novelizací ust. § 55 zákona o sociálně-právní ochraně dětí s účinností od 1. 1. 2022 bylo třeba dle názoru žalovaného pamatovat na fakt, že český právní řád nezná různé procesní kolizní opatrovníky dítěte v závislosti na subjektu, který byl do funkce procesního opatrovníka jmenován. Ve smyslu metodického vedení MPSV vychází OSP MMB z předpokladu, že opatrovnictví je soukromoprávní institut sloužící k zajištění zastupování těch osob, které nemohou činit právní jednání samostatně, z čehož také plyne, že OSPOD jako kolizní opatrovník dítěte v soudním řízení není ničím více a ničím méně než procesním zástupcem jednoho z účastníků řízení. Ústavně zakotvený princip rovnosti stran v řízení neboli „rovnost zbraní“ považuje žalovaný, jak je z odůvodnění napadeného rozhodnutí zřejmé, za základní postulát při interpretaci normy upravující nahlížení do spisové dokumentace ochrany mládeže vedené orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Žalovaný v rámci své argumentace v řízení o žalobě připojuje citaci z metodického stanoviska MPSV, aktuálně uveřejněného na webových stránkách úřadu www.mpsv.cz (pod záložkou Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí, Novela ZSPOD – otázky a odpovědi, k bodu 5):

Jde-li o nahlížení do spisové dokumentace ochrany mládeže, která je založena proto, že je dítě vedeno v evidenci z důvodu podle ust. § 54 písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tedy z důvodu kolizního opatrovnictví, platí bez ohledu na novelizaci zákona, že „zastoupit jiného nemůže ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného“ (ust. § 437 odst. 1 občanského zákoníku), „dojde-li ke střetu zájmu zákonného zástupce ... se zájmem zastoupeného či ke střetnutí zájmů těch, kteří jsou zastoupeni týměž zákonným zástupcem ..., anebo hrozí-li takový střet, jmenuje soud zastoupenému kolizního opatrovníka“ (ust. § 460 občanského zákoníku) a zejm. „Rodič nemůže dítě zastoupit, jestliže by mohlo dojít ke střetu zájmů mezi ním a dítětem nebo mezi dětmi těchto rodičů. V takovém případě jmenuje soud dítěti opatrovníka“ (ust. § 892 odst. 3 občanského zákoníku). Rodič tedy nemůže vykonávat oprávnění zákonného zástupce v rozsahu nahlížení do spisu „Om“, vedeného z důvodu, pro který byl dítěti OSPOD kolizním opatrovníkem jmenován právě pro kolizi zájmů rodičů a dítěte (tedy z důvodu, že rodič dítě nemůže zastoupit „ze zákona samého“, ne proto, že by byl např. soudem ve výkonu rodičovské odpovědnosti omezen; toto omezení rodičovské odpovědnosti nastává ze zákona samého, srov. citovaná ustanovení, zejména slova „rodič nemůže dítě zastoupit“, tedy ani při nahlížení do spisu ochrany mládeže).

Co se týče argumentace žalobkyně, že v odůvodnění rozhodnutí správního orgánu I. stupně není nikde uvedeno, jaký konkrétní zájem dítěte je v případě nahlížení do spisu jeho matkou ohrožen, a její odvolávání se na příslušná ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí, tj. ust. § 55 odst. 5 a odst. 6 písm. b) (dle právního stavu před účinností novely), žalovanému je znám názor Městského soudu v Praze vyjádřený ve výše citovaném rozsudku č.j. 14 Ad 6/2017-36 (viz bod 40.), že k odmítnutí žádosti rodiče o nahlédnutí do spisové dokumentace pro rozpor se zájmem dítěte budou muset nastat poměrně závažné okolnosti, přičemž doktrína v této souvislosti například zmiňuje situace, pokud by se osoba mohla ze spisové dokumentace dozvědět skutečnosti, které by mohly být zneužity v neprospěch dítěte, mohly by ohrozit jeho život, zdraví, řádný vývoj dítěte – soud zde odkazuje na komentované znění zákona autorů Rogalewiczová, R. a kol. (1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018). Z rozhodnutí obou správních orgánů v předmetné věci je přítom

zřejmé, že důvodem odepření náhledu do spisu matkou nezletilého je rozpor se zájmem dítěte, pakliže by nahlížení jiného účastníka soudního řízení do spisu zástupce dítěte (ve faktickém postavení advokáta dítěte ex off), založeného a vedeného pro kolizi zájmů rodiče/rodičů a dítěte, bylo umožněno. Pokud jde o situace zapříčiňující rozpor se zájmem dítěte, popsané v komentovaném znění zákona autorů Rogalewiczová, R. a kol., má žalovaný za to, že s předmětným nazíráním důvodů pro odmítnutí náhledu není vydané rozhodnutí nijak v rozporu. V kontextu odvolávání se žalobkyně na úpravu danou ust. § 55 odst. 6 (dnes odst. 7) písm. b) zákona o sociálně-právní ochraně dětí připojuje OSP MMB odkaz na komentované znění zákona autorů Macela, M. a kol. (2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019) k ustanovení, jímž je žalobkyní argumentováno. Jak je v komentáři vysvětleno, pokud jde o další případy, kdy je důvodné odmítnout žádost rodičů o nahlédnutí do spisu o dítěti s ohledem na zájem dítěte, může jít například o situaci, kdy probíhá soudní řízení ve věci péče o dítě, styku s dítětem, výživného, rodičovské odpovědnosti, svěřením dítěte do náhradní péče nebo jiné řízení, ve kterém byl OSPOD jmenován opatrovníkem dítěte.

Princip rovnosti stran v řízení neboli „rovnost zbraní“ chápe žalovaný za okolnost svou povahou natolik závažnou, že by jiný přístup k rozhodování v předmětné věci nepovažoval za souladný s právem, když přitom důsledně vychází z metodického vedení MPSV. Vyjádření žalovaného je činěno za právního stavu, kdy je s účinností od 1. 1. 2022 zavedením zvláštní spisové dokumentace v novele zákona o sociálně-právní ochraně dětí zapovězení nahlížení do spisu, vedeného ve věci výkonu kolizního opatrovnictví, jiným subjektům, které jsou v řízení v postavení kolidujícím se zájmy dítěte, jež OSPOD zastupuje, již přímo obsaženo ve speciální právní úpravě. Jelikož je žalovaný přesvědčen, že žalobou napadeným rozhodnutím nemohlo dojít ke zkrácení zákonných práv žalobkyně, navrhuje žalobu paní Bc. ██████████ zamítnout.

Soudu současně na výzvu předkládáme požadovanou spisovou dokumentaci.

S úctou

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor sociální péče
Koliště 19, 601 67 Brno
-041-

PaedDr. Jan Polák, CSc.

vedoucí Odboru sociální péče MMB

PŘÍLOHY

spisová dokumentace 2x – správní spis sp. zn. OSP/MMB/0382874/2021
a spis ochrany mládeže sp. zn. Om 20/19 (včetně zvláštní spisové dokumentace
sp. zn. O - 9/22)